

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania M.O.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
z udziałem zainteresowanego B.C.
o podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 lutego 2014 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 25 czerwca 2013 r. oddalił apelację skarżącego od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 3 lipca 2012 r., który zmienił decyzję skarżącego i ustalił, że M.O. podlega od 1 kwietnia 2011 r. ubezpieczeniom społecznym jako pracownik P.H.U. „C.” Spółka Cywilna.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wskazano na następującą argumentację. „Skarżący powołując się na oczywistą zasadność niniejszej skargi kasacyjnej wskazuje na uchybienia przepisom procedury cywilnej polegające na nierozpoznaniu wszystkich zarzutów apelacyjnych dotyczących ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I-szej instancji, które mogło mieć wpływ na wynik sporu. Brak odniesienia się w uzasadnieniu wyroku przez Sąd II-instancji do zarzutów apelacji w zakresie ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I-szej instancji stanowi oczywiste naruszenie

przepisu art. 378 § 1 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. Sąd drugiej instancji winien odnieść się do tych ustaleń i ocen, które zostały zakwestionowane w apelacji. Uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego powinno zawierać elementy wymienione w art. 328 § 2 k.p.c. przy uwzględnieniu charakteru orzeczenia drugiej instancji (art. 391 k.p.c.). Powinność rozpoznania sprawy w granicach apelacji, oznacza m.in. nakaz wzięcia pod uwagę, rozważenia i oceny wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów; nierozpoznanie zarzutów apelacji stanowi obrazę przepisów art. 378 § 1 k.p.c. W niniejszej sprawie uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie wyjaśnia, dlaczego Sąd Apelacyjny nie uwzględnił zarzutów apelacji dotyczących wadliwych ustaleń faktycznych co do świadczenia pracy przez odwołującą, mających istotny wpływ na objęcie jej obowiązkowym ubezpieczeniem pracowniczym. Skarżący podnosi, iż w wyroku z dnia 10.06.2013 r. w sprawie II PK 300/13 (*prawidłowo II PK 300/12*) Sąd Najwyższy stwierdził, iż *uznając prawidłowość ustaleń faktycznych i oceny dowodów, sąd drugiej instancji nie ma obowiązku przeprowadzania na nowo własnej oceny dowodów, musi jednak szczegółowo odnieść się do tych ustaleń i ocen, które były kwestionowane w apelacji. W uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego muszą być zawarte elementy wymienione w art. 328 § 2 k.p.c., przy uwzględnieniu charakteru orzeczenia drugiej instancji (art. 391 k.p.c.) - LEX nr 1341270*)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazał podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. i dlatego nie został uwzględniony.

Koncentruje się tylko na przepisach procesowych, co nie jest wystarczające, gdyż nawet w przypadku podstawy kasacyjnej (rozpoznawanej dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania), znaczenie ma nie jakiekolwiek naruszenie prawa procesowego, lecz tylko kwalifikowane, to znaczny procesowa podstawa kasacyjna jest zasadna, jeżeli uchybienie przepisom postępowania mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). O wyniku sprawy (rozstrzygnięciu sporu) decyduje prawo materialne, gdyż to ono w pierwszej kolejności wyznacza, jakie postępowanie w sprawie jest konieczne, co najmniej dla dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności. Innymi słowy skarżący we wniosku nie zarzuca naruszenia art. 217 § 3 k.p.c., czyli, że sporne okoliczności nie zostały wyjaśnione

dostatecznie do rozstrzygnięcia. Sąd mógł uznać, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona do rozstrzygnięcia. Pierwszorzędne jest więc stwierdzenie, że zarzut procesowy powinien być łączony z naruszeniem prawa materialnego, a tego we wniosku jest brak. Na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych, które podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania. Oznacza to, że wniosek odwołujący się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien samodzielnie, czyli odrębnie od podstaw kasacyjnych wskazać i wykazać takie naruszenie prawa, które bez wątpliwości jest oczywiste i prowadzi do wniosku, że wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Innymi słowy, skoro pozwany kwestionował zatrudnienie pracownicze zarzucając pozorność umowy, to obecnie we wniosku brak jest zarzutu naruszenia przepisu prawa materialnego dotyczącego takiej podstawy (czyli art. 22 k.p. w związku z art. 83 § 1 k.c.). Skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem zaskarżenia, odnosi się wszak do prawomocnego wyroku. O ile zasadne podstawy kasacyjne mogą prowadzić do uwzględnienia skargi kasacyjnej (*a contrario* z art. 398¹⁴ k.p.c.), to w szczególnej podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. chodzi o indywidualne, czyli samodzielne (odrębne od podstaw kasacyjnych) wykazanie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji brakującego elementu lub uzasadnienia podstawy przedsądu nie zastępują podstawy kasacyjne ani ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 i § 2 k.p.c., art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Uprawnione jest więc generalne stwierdzenie, że zarzuty procesowe mogą nie wystarczyć dla stwierdzenia oczywistej zasadności skargi, gdy nie łączą się w granicach wniosku o przyjęcie skargi z zarzutem naruszenia prawa materialnego. Wniosek (wyżej *in extenso*) poprzestaje na ogólnych sformułowaniach, które w takiej postaci same w sobie mogą być akceptowane. Wszak nie można zaprzeczyć, że nierozpoznanie zarzutów apelacji stanowi obrazę art. 378 § 1 k.p.c., jednak nawet takie uchybienie nie od razu musi przenosić się na wynik sprawy - wskazana wyżej analogia w przypadku podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Innymi słowy nawet gdyby sąd odwoławczy nie podał w uzasadnieniu jak rozpoznał i ocenił zarzuty apelacyjne, to nie musi być to równoznaczne z zasadnością procesowej podstawy kasacyjnej (art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), a tym bardziej z wykazaniem, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4

k.p.c.). Chodziłoby wówczas o konkretne wykazanie, który z pominiętych zarzutów apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) miał istotny wpływ na wynik sprawy. Chodzi jednak o konkretną sprawę i taki też charakter szczególnej (indywidualnej) podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Tu zaś konfrontacja treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do negatywnej oceny zarzutów wniosku i znaczenie ma przede wszystkim to, że nie można stwierdzić naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., gdyż uzasadnienie wyjaśnia podstawę faktyczną i prawną rozstrzygnięcia. Wyraźnie jednak Sąd podał dlaczego zawarta umowa o pracę była ważna, a nie pozorna. Wskazano na przesłanki potwierdzające zatrudnienie. Ustalono wykonywanie pracy. Podkreślono zakaz dyskryminacji w zatrudnieniu ze względu na ciążę. Wyjaśnił też Sąd dlaczego apelacja nie jest zasadna i na tym tle jakie znaczenie miały poszczególne dowody, w tym zeznania świadków (R. Gołębiowskiego, W. Kwasiborskiego). Wskazana została też podstawa materialna rozstrzygnięcia, w tym w aspekcie podlegania ubezpieczeniom społecznym (przepisy ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Trudno więc podzielić zarzut, iżby naruszono art. 328 § 2 k.p.c., niezależnie od tego, że uzasadnienie sporządza się już po wydaniu wyroku, stąd nawet naruszenie tego przepisu z reguły nie ma wpływu na wynik sprawy. Właściwie należy również uchwycić regulację z art. 382 k.p.c., gdyż zostaje naruszona, gdy sąd drugiej instancji pomija zebrany materiał. Wówczas ustalenia faktyczne, które sąd drugiej instancji obowiązany jest dokonać samodzielnie, mogą być wadliwe właśnie w przypadku orzekania z pominięciem materiału zebranego w postępowaniu. Czym innym jest naruszenie art. 378 § 1 k.p.c., gdyż dotyczy obowiązku rozpoznania zarzutów apelacji. Nie ma znaku równości między obowiązkami z art. 378 § 1 k.p.c. i z art. 382 k.p.c. Oczywiście powinna istnieć zgodność, bo taka jest rola sądu drugiej instancji, a więc rozpoznanie zarzutów apelacji ale także samodzielne rozpoznanie sprawy, czyli zastosowanie prawa materialnego po uprzednim samodzielnym ustaleniu stanu faktycznego na podstawie art. 382 k.p.c. Ta ogólna analiza wykracza ponad potrzebę argumentacji, gdyż wystarczyło stwierdzić, że wskazana we wniosku podstawa nie spełnia się jako przesłanka przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., dlatego że poprzestaje na

ogólnych zarzutach procesowych, które wcale nie wystarczają do stwierdzenia, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.

r.g.